למורה: סדנת קלפי אור

בקצרה: 12 קלפי אור לחנוכה (8 במסלול חנ״מ). כל קלף מחבר סמל או מקור מחנוכה לשאלה אישית. מהלך: פתיחה ← שליפת קלף ← סיפור רגע שמתאים ← נתינת קלף אור לחבר/ה ← עיצוב קלף אישי ← חנוכיית האור של הכיתה (8 לילות = 8 קלפים).

מטרות

- להכיר את סמלי החנוכה ואת מקורותיה (נר איש וביתו, מוסיף והולך, פך השמן, השמש, פרסום הנס, להודות ולהלל) ולחבר אותם לעולם האישי.
- לזהות כוחות ו"אור" אצל עצמנו ואצל אחרים.
- לתרגל הקשבה, שיח רגשי ומתן מילה טובה.
- ליצור תוצר אישי (הקלף שלי) ותוצר כיתתי (חנוכיית האור).

מערך ל־45 דקות

זמן	שלב	מה עושים
0–5	הטרמה	מחשיכים את הכיתה ומדליקים נר (או בעמוד פתיחה). שאלה: "מה קורה לחדר חשוך כשמדליקים נר אחד?" – 2–3 תשובות קצרות.
5–13	שולפים קלף	בקבוצות של 3–4. כל אחד ואחת שולפים קלף (מודפס או מהמסך) וקוראים אותו בקול לקבוצה. המורים מדגימים קודם עם קלף אחד.
13–23	רגע שמתאים	כל אחד ואחת מספרים בדקה רגע מהחיים שמתאים לקלף. המקשיבים משקפים במשפט: "שמעתי ש... והאור שראיתי בזה הוא...". מותר לדלג או להחליף קלף.
23–30	נותנים אור	מגרילים שמות. כל אחד ואחת כותבים קלף אור במתנה לחבר או לחברה – בוחרים קלף מתאים ומוסיפים מילה טובה.
30–41	פלט: הקלף שלי	מעצבים קלף אור חדש (באתר או בתבנית המודפסת): שם, ציור, משפט מעודד, שאלה וקשר לחנוכה.

זמן	שלב	מה עושים
41–45	סיכום	בוחרים יחד את הקלף של הערב לחנוכיית האור וכותבים משפט של הכיתה. סבב מילה אחת: "האור שאני לוקח/ת מהשיעור".

חנוכיית האור – הצעה ל־8 לילות

בכל יום של חנוכה (או בכל יום בשבוע שלפני החג) פותחים את היום בקלף אחד, ומדליקים נר בחנוכייה שעל הקיר.

לילה	קלף	רעיון
א׳	מה מאיר אותך?	פותחים בשמחה
ב׳	האור שבי	מגלים כוח פנימי
ג׳	אור של תודה	אומרים תודה
ד׳	אור שנתתי לחבר/ה	נותנים אור לחברים
ה׳	פך השמן – מה קטן אצלי ושווה הרבה	מה קטן ושווה הרבה
ו׳	אור של משפחה	אור של הבית
ז׳	אור של אומץ	אומץ של מעטים
ח׳	השמש – אור שעוזר להדליק	עוזרים לאחרים לזרוח

בכל ערב ניתן להחליף בקלף שהתלמידים עיצבו. כך החנוכייה של הכיתה נבנית מהאור של כולם.

התאמות לפי מסלול

מסלול	מה שונה
יסודי	שאלות קונקרטיות מחיי היום־יום; עבודה בזוגות; קלף במתנה עם פתיחות מוכנות.
ז׳–ט׳	שאלות על חברות, הרגלים, עמידה מול הרוב; שיקוף בין חברי הקבוצה.
י׳–י״ב	שאלות עומק על המקורות ("מעלין בקודש", "לראותם בלבד", פרסום הנס) ועל מנהיגות, נתינה ומשמעות. אפשר להרחיב לדיון בחברותא על מקור אחד.

מסלול	מה שונה
חנ״מ	8 קלפים בלבד, טקסט גדול (24 פיקסלים), שאלה אחת קצרה ופתיחת משפט מוכנה בכל קלף. אפשר לענות בציור או בהצבעה על קלף.
עולים	עברית פשוטה מנוקדת, פתיחת משפט, 3 מילים חשובות בכל קלף עם תרגום לאנגלית ולרוסית, ו<u>מילון</u>. מותר לספר בשפת האם ולהוסיף מילה אחת בעברית.

טיפים להנחיה

- **מדגימים קודם:** המורים שולפים קלף ראשון ומספרים רגע קצר משלהם – זה פותח את הדלת.
- **זכות לדלג:** כל אחד ואחת יכולים לבחור "לא עכשיו" או להחליף קלף. השיתוף הוא הזמנה, לא חובה.
- **מקשיבים, לא שופטים:** בקבוצה מגיבים רק במשפט שיקוף או במילה טובה, בלי ויכוח.
- **אף אחד בלי אור:** בשלב הנתינה מגרילים שמות כדי שכל תלמיד ותלמידה יקבלו קלף.
- **תוצרים לקיר:** הקלפים שעיצבו התלמידים מתאימים ללוח הכיתה, לפינת חנוכה או למתנה הביתה.
- הנתונים באתר (יומן, קלפים שעוצבו, החנוכייה) נשמרים רק במכשיר שבו עובדים.

רגישות

- **אור של משפחה:** המשפחות בכיתה שונות זו מזו, ויש תלמידים שחווים אובדן או פרידה. נסחו "משפחה או אנשים קרובים", ואל תבקשו פרטים.
- **אור קטן דוחה חושך גדול:** הקלף עשוי לעורר רגעים קשים. לא מעמיקים בכיתה בסיפור קשה; משקפים בעדינות וממשיכים. אם עולה מצוקה – פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.
- **קלף במתנה:** בודקים לפני החלוקה שכל המילים טובות ומכבדות.

המקורות בקלפים

קלף	מקור	מראה מקום
מה מאיר אותך?	אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה	תהלים צז, יא
האור שבי	נֵר ה׳ נִשְׁמַת אָדָם	משלי כ, כז

קלף	מקור	מראה מקום
אור שנתתי לחבר/ה	נֵר לְאֶחָד – נֵר לְמֵאָה	שבת קכב ע״א
נר שמוסיפים כל יום – מוסיף והולך	בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: יוֹם רִאשׁוֹן מַדְלִיק אַחַת, מִכָּאן וְאֵילָךְ מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ	שבת כא ע״ב
אור קטן דוחה חושך גדול	מְעַט מִן הָאוֹר דּוֹחֶה הַרְבֵּה מִן הַחֹשֶׁךְ	אמרה ידועה ⚠️
פך השמן – מה קטן אצלי ושווה הרבה	וְלֹא מָצְאוּ אֶלָּא פַּךְ אֶחָד שֶׁל שֶׁמֶן... וְלֹא הָיָה בּוֹ אֶלָּא לְהַדְלִיק יוֹם אֶחָד, נַעֲשָׂה בּוֹ נֵס וְהִדְלִיקוּ מִמֶּנּוּ שְׁמוֹנָה יָמִים	שבת כא ע״ב
אור של משפחה	מִצְוַת חֲנֻכָּה נֵר אִישׁ וּבֵיתוֹ	שבת כא ע״ב
אור של תודה	וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל	מתוך "על הניסים"
השמש – אור שעוזר להדליק	בַּחֲנֻכִּיָּה יֵשׁ נֵר מְיֻחָד – הַשַּׁמָּשׁ, וְנוֹהֲגִים לְהַדְלִיק בְּעֶזְרָתוֹ אֶת שְׁאָר הַנֵּרוֹת	מנהג ישראל ⚠️
אור על פתח הבית	נֵר חֲנֻכָּה מִצְוָה לְהַנִּיחָהּ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ מִבַּחוּץ	שבת כא ע״ב
רגע להסתכל באור	הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ קֹדֶשׁ הֵם, וְאֵין לָנוּ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אֶלָּא לִרְאוֹתָם בִּלְבַד	מתוך "הנרות הללו"
אור של אומץ	מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים	מתוך "על הניסים"

⚠️ "מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך" – אמרה ידועה ומקובלת; מיוחסת לכמה מקורות, ולכן הוצגה בלי ייחוס. "השמש" – תיאור המנהג המקובל, ולא ציטוט ממקור מסוים.

להרחבה

- קלפי אור – עובדות, מילים ומשחקים לחנוכה
- שמונה תחנות של אור
- אור מבפנים – ערכת חנוכה

- חנוכה – אור וחוסן
- ואין איש שאין לו נר